

V a l t i o n e u v o s t o n päätös Pahkavaara Wind Oy:n hakemukseen saada kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetussa laissa (603/1977, jäljempänä lunastuslaki) tarkoitettu lunastuslupa ja ennakkohaltuunottolupa (Pahkavaara–Maaselkä–Pyhänselkä).

Annettu Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 2023

Pahkavaara Wind Oy (jäljempänä hakija) on pyytänyt lupaa saada lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 400 + 110 kV sähkönsiirtojohtoa ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Utajärven ja Muhoksen kunnissa.

Lunastus alkaa Pahkavaaran päässä Utajärven kunnassa sijaitsevalta kiinteistöltä Relletin yhteismetsä 889-874-3-0, Maaselän päässä Utajärven kunnassa sijaitsevalta kiinteistöltä Selkälä 889-411-130-0 ja päättyy Muhoksen kunnassa sijaitsevalle kiinteistölle Pyhänselän muuntoasema 494-403-194-1. Johdon pituus on noin 70 kilometriä.

Hakija toimii Pahkavaaran tuulivoimapuistohankkeen ja siihen liittyvän sähkönsiirtoyhteyden suunnittelijana ja rakennuttajana. Voimajohtoon tullaan liittämään myös Maaselän tuulivoimapuisto, Ponteman tuulivoimapuisto sekä muita alueelle kehitteillä olevia tuulivoimapuistoja. Voimajohtoyhteys tulee mahdollistamaan Pahkavaaran, Maaselän ja Ponteman sekä mahdollisten muiden alueelle kehitettävien tuulivoimapuistojen tuottaman uusiutuvan energian liittämisen Suomen päävoimansiirtoverkkoon, ja siitä kulluttajille jaettavaksi. Hanke tulee edesauttamaan Suomen kansallisen energia- ja ilmastostrategian tavoitteita lisätä uusiutuvan energian tuottoastetta.

Pahkavaaran tuulivoimapuiston tuulivoimaloiden määrä on 34 kpl. Niiden kokonaisteho tulee olemaan noin 240 MW. Maaselän tuulivoimapuistoon tulee 7 turbiinia, kokonaisteholtaan noin 50 MW. Ponteman tuulivoimapuiston suunniteltu tuulivoimaloiden määrä on 51 ja niiden kokonaisteho noin 408 MW.

Tuulivoimapuistojen liittäminen paikalliseen jakeluverkkoon ei ole mahdollista niiden suuren tehon vuoksi, joten tuotetun energian siirtäminen päävoimansiirtoverkkoon

edellyttää uuden liittymisjohdon rakentamista. Fingrid Oyj on osoittanut liittymispisteen voimajohdolle Pyhänselän sähköasemalleen.

Voimajohto tulee noin 21,5 kilometrin matkalta kulkemaan Pyhänselkä–Nuojua 400 + 110 kV voimajohdon rinnalla, ja noin kaksi kilometriä yhteispylväs Pyhänselkä–Utanen 110 kV ja Utanen–Nuojua 110 kV rinnalla. Muulle osuudelle perustetaan kokonaan uusi johtoalue talousmetsäkäytössä olevalle alueelle. Voimajohto alkaa Pahkavaarasta 400 kV ja Maaselästä 110 kV jännitteenä. Utosjoen ylityksen jälkeen voimajohtolinjat yhdistyvät 400 + 110 kV rakenteeksi.

Voimajohdon pylväsrakenteina käytetään pääasiallisesti harustettuja teräsputkipylväsrakenteita. Pelloilla tullaan käyttämään peltopylväsmallia, jotta vaikutus maankäyttöön olisi vähäisempää.

Energiavirasto on myöntänyt johdoille hankeluvat 17.12.2021.

Ympäristövaikutusten arviointi voimajohdon hankealueelta on tehty samassa yhteydessä kuin vuosina 2015–2017 suoritettut Pahkavaaran tuulivoimapuiston YVA-menettely sekä Maaselän ja Hepoharjun YVA-menettely. Hankkeen suunnittelua jatkettiin Pahkavaaran YVA-selostuksen mukaisella pääjohtoreitillä B ja sen vaihtoehtoisilla reiteillä B5b, B3a ja B2a, tehden tarkentavia ympäristöselvityksiä kyseiselle reittialueelle ja voimajohdon yhdistämisestä Maaselän tuulivoimapuistoon. Tutkimuksia täydennettiin myös arkeologisella inventoinnilla, josta pyydettiin lausunto paikalliselta maakuntamuseolta. Täydentävä ympäristöselvitys valmistui vuonna 2021. Vuoden aikana 2022 reittiä siirrettiin vielä reittialueella B2a etäämmäs Autionkylän asutusalueesta, jotta ympäristöllisiä vaikutuksia suhteessa alueen asukkaisiin saatiin pienennettyä. Siirron vuoksi alueella tehtiin lisäympäristöselvityksiä keväällä 2022. Ympäristöselvitykset ja niistä annetut lausunnot on otettu huomioon voimajohdon jatkosuunnittelussa ja tullaan myöhemmin huomioimaan myös rakentamisessa.

Pyydetyt lausunnot

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut, että pylväsuunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei pylviäitä sijoiteta niin, että Sääskisuon suopunakämmeköiden ja sararämeiden kasvupaikat heikentyvät. Sääskisuolla ja Vaarantausuolla liikkumista muutoin kuin talvella roudan aikana tulee välttää. Ympäristöselvityksen suositusten mukaisesti Raatteenmaalle, Vaarantaussuolle ja Sääskisuolle tulee asentaa

lintupallot tai vastaavat. ELY-keskus on pitänyt kaikkia esitettyjä tuulihaukan pesintää koskevia kompensointitoimia hyvinä ja toteuttamiskelpoisina. Linnuston kannalta on suositeltavaa ajoittaa voimajohtoreitin rakentaminen, etenkin hakkuut, pesimääjan ulkopuolelle syys- ja talvikaudelle. Voimajohtoreittien maisemalliset yhteisvaikutukset tulevat olemaan kohtuullisen suuria välillä Pyhänselkä–Kapustasuo sekä Kapustasuo–Mustikkakangas. Suunnittelussa on tarpeen tunnistaa ja ottaa rakennustöissä huomioon alueet, joilla happamien sulfaattimaiden riski on mahdollinen. ELY-keskus on pitänyt tärkeänä, että luontoselvityksen suosituksen mukaisesti Iso Haapasaaren sekä Itäsuon ojittamattomilla, joskin luonnontilaltaan ympäröivän ojituksen vuoksi heikentyneillä avosuoalueilla voimajohtopylväät sijoitetaan avosuoalueiden ulkopuolelle.

Pohjois-Pohjanmaan museo on todennut, että johtoreitillä on tehty riittävä arkeologinen inventointi kenttäkaudella 2021. Inventoinnissa on tiedot seitsemästä muinaismuistolain tarkoittamasta kiinteästä muinaisjäännöksestä, joista neljä on ennestään tunnettuja. Näistä kohde Lehtokangas 3 sijoittuu suunnitellun voimajohdon johtoalueelle, jonka leveys tällä osuudella on 62 metriä. Kohde on historiallisen ajan kohde, joka on suhteellisen pienialainen ja selvästi rajautuva. Kohde on mahdollista ottaa huomioon pylvässijoittelussa. Kohde tulee kuitenkin rakentamisen aikana merkitä maastoon aluerajauksensa mukaisesti ja se tulee merkitä työsuunnitelmaan/-ohjeistukseen niin, että se tulee otetuksi huomioon rakentamisen aikana samoin kuin myöhemmässä linjan huoltotyössä. Työskentely ja liikkuminen paikalla tulee ohjata kohteen ulkopuolelle. Samalla johtoalueosuudella olevien muiden kohteiden etäisyys keskilinjasta on kohteella Utajärvi Murtosuo länsi lähimmillään noin 180 metriä ja kohteella Utajärvi Autio noin 110 metriä, eikä hankkeella ole niihin suoraa vaikutusta. Muut kohteet sijaitsevat osuudella, jonka johtoalueen leveys on 62 metriä. Kun kohde Utajärvi Paavolankangas on lähimmillään keskilinjasta noin 160 metriä luoteeseen, kohde Utajärvi Lahdenkangas 3 noin 45 metriä pohjoiseen, kohde Utajärvi Utanen 3 noin 200 metriä etelään ja kohde Utajärvi Utanen 2 noin 144 metriä etelään keskilinjasta, ei hankkeella ole suoraa vaikutusta kohteisiin.

Maanomistajien kannanotot

Hanke kohdistuu 186 kiinteistön alueeseen. Kyseisten kiinteistöjen omistajille ja käyttöoikeuden haltijoille on varattu tilaisuus antaa lausuntonsa hakemuksesta siten kuin lunastuslain 9 §:n 4 momentissa säädetään.

Tapio Koskela on todennut, että suunniteltu linjaus on ristiriidassa tehtyjen vanhan Oulujoen kunnostustöiden kanssa,

sen lisäksi se tuhoaa lopullisesti vanhan joen kulttuurihistoriallisen saarinäkymän.

Metsäyhtymä K ja J Keränen on esittänyt kolmen pylväspaikan siirtoa noin 100 metriä pohjoiseen, jotta havumetsäkuvio säilyisi yhtenäisenä.

Hakijan vastine

Hakija on todennut, että Tapio Koskela ei ole oikeutettu jättämään lausuntoa asiassa, koska hän ei omista lunastettavaa kiinteää omaisuutta hankealueella.

Hakija on todennut Metsäyhtymä K ja J Keräsen lausunnosta, että reitti- ja pylvässuunnittelu on tehty kyseisen kiinteistön kohdalla niin, että pylväsrakenteista mahdollisimman moni voidaan sijoittaa tukevalle kallioperälle. Ehdotuksen mukainen muutos veisi kaksi pylvästä kosteampaan maastoon. Lisäksi muutos aiheuttaisi kulmia, jotka tulisi myös ottaa huomioon pylvässuunnittelussa. Tämä lisäisi suuresti rakentamisen kustannuksia ja mahdollisesti tulevaisuuden huoltotarvetta pylväasperustusten suhteen. Muutos vaikuttaisi reittiin myös naapurikiinteistöjen puolella. Ehdotettu muutos ei ole hakijan mukaan mahdollinen.

Valtioneuvosto on käsitellyt hakemuksen ja todennut, että hanke on yleisen tarpeen vaatima ja että omaisuuden lunastus on tarpeen hankkeen toteuttamisessa sekä että johtosuunta on tarkoituksenmukainen. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn perusteella hanke on toteuttamiskelpoinen.

Tämän vuoksi valtioneuvosto on harkinnut oikeaksi lunastuslain 4 §:n nojalla antaa Pahkavaara Wind Oy:lle luvan hakemuksen ja siihen liitetyn kartan mukaisesti lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 400 + 110 kV sähkönsiirtojohtoa ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Utajärven ja Muhoksen kunnissa. Lunastus alkaa Pahkavaaran päässä Utajärven kunnassa sijaitsevalta kiinteistöltä Relletin yhteismetsä 889-874-3-0, Maaselän päässä Utajärven kunnassa sijaitsevalta kiinteistöltä Selkälä 889-411-130-0 ja päättyy Muhoksen kunnassa sijaitsevalle kiinteistölle Pyhänselän muuntoasema 494-403-194-1. Johdon pituus on noin 70 kilometriä. Johtoaukean leveys on 26–42 metriä. Sen kummallekin puolelle lunastetaan 10 metriä leveät reunavyöhykkeet, joilla kasvavien puiden korkeus on rajoitettu siten, etteivät ne aiheuta vaaraa johdolle.

Rautatieliikennekäytössä olevien rautatiekiinteistöjen alueilla johto rakennetaan siten, että rautatien käyttö turvataan. Sijoitettaessa ja pysytettäessä johtoa rautatiealueen yläpuolelle on noudatettava sähköturvallisuusmääräyksiä ilmajohdoista liikenneväylän läheisyydessä. Johdon rakenteesta ja sijainnista ei saa aiheutua vaaraa rautatieliikenteelle.

Johdon omistajalla on sähköön ja tiedon siirtämiseen tarpeellisten johtojen, pylväiden ja muiden laitteiden rakentamista, käyttöä, tarkastamista, kunnossapitoa, korjaamista ja uusimista varten oikeus:

- 1) pystyttää ja pitää johtoaukealla sähkönsiirtojohto pylväineen, johtoköysineen ja muine laitteineen sekä tiedonsiirtoon liittyvine laitteineen,
- 2) suorittaa tarpeellisia mittauksia johtoaukealla ja suorittaa maadoituksia, joista aiheutuvat työnaikaiset vahingot korvataan erikseen maanomistajille,
- 3) pitää johtoaukea vapaana puista, vesoista ja rautatiealuetta lukuun ottamatta muista esineistä, jotka saattavat vaikuttaa häiritsevästi johdon käyttöön ja kunnossapitoon,
- 4) poistaa johtoaukealta rautatiealuetta lukuun ottamatta rakennukset ja muut rakenteet, joiden paikoillaan pitämisestä tai sinne pystyttämisestä ei ole erikseen sovittu,
- 5) sopivalla tavalla merkitä johtoaukean rajat niin, että ne ovat helposti havaittavissa,
- 6) merkitä reunavyöhykkeellä sekä erityisestä syystä myös johtoalueen ulkopuolella kasvavat puut, jotka korkeutensa takia saattavat olla vaarallisia johdon säilymiselle, ja kaataa tällaiset puut, jollei metsänomistaja itse huolehdi niiden kaatamisesta. Johtoalueen ulkopuolella tapahtuvasta puiden kaatamisesta aiheutuva vahinko korvataan erikseen maanomistajalle.
- 7) Johdon omistajan lukuun työskentelevillä henkilöillä on oikeus jalan tai ajoneuvolla liikkua johtoaukeaa pitkin pylväältä toiselle. Hakijalla on oikeus tätä varten tehdä sinne rautatiealuetta lukuun ottamatta väliaikaisia ajoteitä ja rumpuja, tehdä ja kunnossapitää johtoaukealla olevissa aidoissa tarpeellisia veräjiä sekä käyttää hyväkseen johtoaukealle johtavia kiinteistölle kuuluvia teitä ja polkuja sekä tarvittaessa muitakin alueita kulkemiseen jalan tai moottorikäyttöisillä taikka muilla työkoneilla ja ajoneuvoilla.

Lunastettava käyttöoikeus rajoittaa omaisuuden luovuttajan oikeuksia seuraavasti:

- 1) Johtopylväiden rakenteiden väliin ja kolmea (3) metriä lähemmäksi niiden ulkopuolelle ei saa pystyttää minkäänlaisia rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja ja rautatien käytölle tarpeellisia laitteita lukuun ottamatta.
- 2) Aitoja ei saa kiinnittää pylväisiin eikä tukirakenteisiin.
- 3) Ojia tai muita kaivauksia ei saa tehdä eikä tieoikeutta perustaa kolmea (3) metriä lähemmäksi pylväsrakenteita. Etäisyys luetaan ojan tai kaivauksen luhistumattomasta reunasta.
- 4) Johtoaukealla ei saa ilman erityistä lupaa kasvattaa puita eikä rautatiealuetta lukuun ottamatta pitää rakennuksia tai kahta (2) metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta. Rakennuksia ei saa rautatiealuetta lukuun ottamatta rakentaa johtoalueilla 1–5 31 metriä lähemmäksi johtoaukean keskilinjaa ja johtoalueella 6 23 metriä lähemmäksi johtoaukean keskilinjaa.
- 5) Reunavyöhykkeillä kasvavat puut saavat johtoaukean reunassa olla enintään 10 metriä korkeita ja muulla osalla reunavyöhykettä niin paljon sanottua mittaa korkeampia kuin puiden etäisyys on johtoaukean reunasta.

- 6) Johtoaukealla ja sen läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta saattaa aiheutua vaaraa johdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.

Lunastuksen kohde jätetään lunastuslain 10 §:n nojalla lunastustoimituksessa tarkemmin määrättäväksi.

Koska hakija on ennakkohaltuunottolupaa pyytäessään esittänyt, että johto on tarkoitus rakentaa vuosien 2023–2025 aikana ja sähkön siirto on tarkoitus aloittaa välittömästi tuulivoimapuistojen valmistuttua., valtioneuvosto on harkinnut oikeaksi lunastuslain 58 §:n nojalla myöntää hakijalle oikeuden ottaa haltuunsa lunastettavan omaisuuden ennen lunastuslain 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajankohtaa (ennakkohaltuunottolupa).

Lunastuslupaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää tiedoksisaannista. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Lunastuslain 87 §:n mukaan ennakkohaltuunotto-luvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea valittamalla muutosta.

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Kai Mykkänen

Ylitarkastaja

Johanna Juvonen

TIEDOKSI

Maanmittauslaitos
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Utajärven kunta
Muhoksen kunta
Väylävirasto
Pahkavaara Wind Oy
Maanomistajat

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Jos on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksi- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteen oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi, kotikunta ja puhelinnumero
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa, asiamiehensä tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustajansa taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä

tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
puhelinvaihe: 029 56 40200
telefax: 029 56 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Maksun suuruus on 530 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.
<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455/#P5>